

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Útcaburkolásunk fejlesztéséről.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes Szerkesztő úr!

Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága még a májusi közgyűlésén feloldotta Szentest város képviselőtestületének az útcaburkolások tovább fejlesztése tárgyában hozott határozatát abból az indokból, hogy a kérdéses utcák burkolásának kiviteli műveletei nem voltak kidolgozva és mert a város nem kísérte meg az aszfaltburkolásán kívül más, esetleg olcsóbb burkoló anyag előállítását is belefoglalni, a versenytárgyalás keretébe; végül, mert kizárták a versenyből a fumei aszfalt ipari társulatot, vagyis korlátolt versenytárgyalást hirdettek, melyre több aszfaltipari céget fölhivtak ugyan, de ezek esetleg kartellben lehetnek és így a szabott árak talán összebeszélés eredményei.

Két hónapja, hogy ez történt és miután semmi nesz azóta nem hallszik arról: mi történt hát azóta ebben a fontos kérdésben, — ne vegye szerkesztő úr tőlem rossz néven, ha arra kérem, hogy soraimnak, melyek a várost aluszékonyságából felrázni akarják, b. lapjában — a közjó érdekéül helyet kérek.

A megyei határozat bírálata nem kell kezdenem, mert úgy látom, ettől az összes helyi lapok fázósan elhúzódtak. A vármegyéknek a rendezett tanácsú városok és községek fölötti felügyelő és ellenőrző jogát törvény szabályozza. A törvény világosan felsorolja: mire terjed ki a vármegyék ez a joga, de abból azt kibetűzni, hogy a vármegyének joga legyen rádiktálni egy községre, milyen anyaggal burkolja az utcáit, senki emberfia nem lesz soha képes. Elvontan bele lehet abba kötni azzal, hogy a fölöttes hatóság, melynek gyámkodási jogot ad a törvény a háztartásuk finandális dolgaiban, abba köt bele, hogy az aszfaltburkolás, a félkocka vagy más kőanyag burkoláshoz viszonyítva, drágább, hogy ezek szerint a burkolásra szánt költséggel több utcát lehetne burkolni a tervezettnél, de ezzel szemben áll, éppen útcaburkolásoknál az az igazság, hogy sokszor a drágább volta-keppen az olcsóbb az olcsónál is s azt már semmiképpen sem hiszem el, hogy a vármegyének abba, mivel burkolja egy község az utcáit, döntő beleszólási joga lehessen, sőt abba sem lehet beleszólása: korlátolt vagy szabad versenytárgyalást hirdessen-e valamire egy község, aminthogy a vármegye fölött gyámkodó fölöttes hatóságnak, a kormánynak sem lehetett

beleszólási joga annak idején abba, hogy Csongrádvármegye a szentes-vásárhelyi vasútépítés alkalmakor, az építkezés vállalatba adására szintén korlátolt zárt versenytárgyalást hirdetett, amit megbánni nem is volt oka.

A fölöttes megyei hatóságnak a város útcaburkolási határozatát feloldó rendelkezésének egyetlen tétele az, hogy a munka kiviteli műveletei nem készültek el és nem terjesztettek fel, — marad meg, szerintem helytállóan. Olyan nagyszabású munkába, amilyenek ez az útcaburkolat-fejlesztés indult, tényleg nem szabad előzetes kiviteli tervek elkészítése nélkül belefogni. De ha párhuzamot vonok a vármegyei műútépítés fejlesztése körül gyakorlatba vett eljárás és a megyének a szentesi utcaburkolatok fejlesztése körül kifejezésre juttatott követelése között, — azt látom, hogy a megyei feloldó határozat ebben is túlló a célon, amikor arra akarja Szentest szorítani, amit hasonló esetben maga sem cselekszik, — nevezetesen, hogy addig még csak bele se merjen fogni az útcaburkolásba, amíg az összes burkolni szándékoló utcák munkáinak kiviteli műveleteit el nem készítette.

A vármegyén ugyanis mi a gyakorlat hasonló esetben? — Az, hogy a műútépítés fejlesztésére két évi

TÁRCA.

RUSSALKA.

— Norman Hansen. —

Messze, a határtalan steppen, a melynek vonalai oly egyhangúak, mint az égéi az oceán fölött, egy keskeny és lusta folyó fölött vörösen török meg a napugár. Majd az egyik parttól a másikig hosszú, fehér páragolyók húzódnak s lassan-lassan sűrű ködöt fonnak a felszálló nedvességből. És a ki erre a vándorködre néz, azt kell hogy higgye egy percze: kísértetek járnak.

Kocsisom a parthoz hatjatott a troikával, hogy a lovak ihassanak. Egyszerre az egyik meghorkan s a középsőnek csengője messze becsilingel a távolságba. A kocsis megrántja a gyeplőt s szabad kezével keresztet vet magára, érthetetlen szavakat morgovva, melyek közül csak egyetlen egyet hallok: Russalka!

Russalka! Emlékezetemnek távoli rejtekéből rég olvasott és hallott mesék visszhangja kél. A steppe gonosz tündéiről, a kik a olyók ködös születtek meg s összefogó-

zkodva, búbajos körtáncal csabítják arrafelé az utasokat, a hol a folyó alámosta a partot s futóhomok bujkál a víz mélyében.

Russalka! A kinek gonosz szeméi elcsalják útjáról az utast, Russalka, a ki vampírhoz hasonlóan az utolsó csépp vért is kiszívja azokból, a kiket karja átölel s a ki a lelküket is felemészti egészen.

Hát nem gyermekmesék ezek? És mégis, ha az idegen a steppekre ér, első este új érzések támadnak szívében, a melyek borzalomból és félelemből állanak s a melyeket ez a nagy ország kelt benne, a mint bezárja fölötte óriás állkapcáit, mintha össze akarná morzsolni . . .

— Előre, muzsik!

És a középső lónak nagy csengője újra megszólal, mint egy kis templomi harang, a másik kettő vidámban szóval csilingel közbe s a troika útnak indul. A kocsis már megnyugodott s fecsegni kezd:

— Néhány nap előtt még sűrűbb volt a köd, mikor egy barint és a feleségét keresztülvittem a steppen. Ugy látszik, már hosszú útát tettek s nagyon gyengédén beszéltek egymással. Az asszony legornak hitva a férfit, ő pedig Elyenának az asszonyt.

Fás területen haladtunk végig, azután majd egy kihalt, óriási kerten s végre egy elhagyott udvarba érkezünk, a melyet valaha impozáns épületek vettek körül. De most minden romban hever itt. Csak egyetlen egy épületszárnyat kimélt meg az idő: annak ablakfüggönyei le vannak eresztve.

Kocsisom már elmondta a tulajdonos történetét, száműzetésének hosszú éveit és hazatérését, melynek alig egy éve még. Azt is elmesélte, hogy távollétében erdőit kiirtották, házait felgyújtották a szomszéd falu lakosai és ez az ember még sem küldött a kozákokért, hogy bosszút álljon a rombolásért, hanem azóta remeteéletet el s hálásan gondolt arra, hogy könyvtárát, mely az épen hagyott szárnyban volt elhelyezve, nem dulták fel.

Az előcsarnokban egy fehérszakállú öreg szolga fogadott. Ő vezetett be a fentemlített könyvtárszobába is ott teát adott nekem. Közben a könyveket nézegettem s véletlenül a Fletcher Moszkovita relációk-jelutott a kezembe. Ezt háromszáz évvel ezelőtt Erzsébet királynőnek ajánlta a szerző. És ezt olvastam belőle:

A mi a muzsikokat, vagyis a falusi

programot állapít meg egyszerre. Dehogy is vannak készen a megyén akkor, amikor ezt a programot megállapítják, az egész két éves programba felvett, miután építendő útszakaszok technikai kivitelű műveleteivel. Sőt: ezeket szukcesszive készíti elő az államépítészeti hivatal, a munkakivitel előhaladásához képest és a megyei gyakorlat csak abban tér el attól, amit Szentes város akart cselekedni, hogy amíg a város a burkolásra programba vett összes utcák munkálataira egy versenytárgyalás keretében akarta magát biztosítani, addig a vármegyén minden egyes útszakaszra, ahogy annak kivitelű műszaki műveletei elkészültek, külön-külön hirdetnek versenytárgyalást.

Melyik a helyesebb módszer: ezen lehet vitatkozni. Szerintem a város ebben is helyesen járt el, mert mindenesetre előnyösebb ajánlatot lehet elérni nagyobb tömegű azonos munkára, mintha ugyanazt a munkát apróbb részletekben, szukcesszive bocsátjuk versenytárgyalás alá.

Helyes indok lett volna tehát ebben a kérdésben annak az egyetlen követelésnek a támasztása, mely a várost arra utasította volna, hogy addig egyetlen utca burkolásának a tényleges kivételébe ne fogjon bele, amíg szukcesszive, a munka előhaladásához képest az erre vonatkozó műszaki kivitelű műveleteket el nem készíti és azokat — ha úgy tetszik — fölülvizsgálat alá nem bocsátotta. Helyes indoknak ismerem el még azt is, hogy ne csak a burkolási munka kivitele, hanem a kész utcaburkolat bizonyos éveken belül való fentartási költsége is biztosítsa a városnak a versenytárgyaláson győztes és a munkát elnyerő cég által, akármi néven nevezik is azt a céget.

Ezekért azonban — semmiképpen sem volt indokolt a fölüttes hatóság részéről úgy markolni bele a város autonóm jogába, ahogy belemarkolt;

népet illeti, azokban meg volna a fogékony-ság a tudományok iránt, ha a többi országok mintájára mód nyujtának nekik arra, hogy magukat kiképezzék. De a jelenlegi állapotuk sokkal kényelmesebb azok számára, a kik ma a földnek urai s azért a cár minden olyan eszközt elhárít magától a mely felvilágosíthatná őket s minden újítást kilit az országából, nehogy vélekedésük megváltozzék. Ez annál sajnálatraméltóbb, mert a sok esztendő tudatlanság végül igazán meg fog gyökerezni, a különben elég értelmes nép lelkében.

Másrészt pedig a mily kegyetlen bának velük előjáróik és feljebbvalóik, ugyanoly mértékben szivtelenek ők is egymás között s azokkal, a kik a hatalmukban vannak. Ugy hogy a nyomorult muzsik, a ki megnyalja az orosz nemes ostorozó kezét, mint egy kutya, épp olyan rettenetes zsarnok, ha egyszer valaki fölütt hatalmat ad neki a sors. Ennek folytán az egész vidék tele van öldökissel és gyilkossággal s az emberéletet nem sokra becsülik. Pedig nem is beszélék azokról a rettenetes kegyetlenségekről, a melyekről szinte el sem hinnék, hogy olyan emberek követik el, a kik magukat keresztényeknek,

arra kellett volna csupán — a törvény korlátain belül maradvá, szoritkoznia, hogy a hiányok pótlására kötelezte a várost.

Ennyit a megyei határozat bírálásában kötelességemnek tartottam elmondani, ha kissé későn is. Késtem pedig azért, mert joggal vártam, hogy a városi hatóság maga lép felerelyesen a megyei határozat sérelmeivel szemben, vagyha ezt nem teszi, legalább akkor, mikor a városnak ekkora közlekedési érdeke kielégítéséről van szó, sürgősen igyekszik — ha már abba belenyugodott — a fölüttes hatóság rendelkezéseinek megfelelni.

Ez utóbbinak azonban semmi nyomát nem látni. Sőt mintha csendes szenderbe ringatná a városnál az egész ügyet. Mintha úgy gondolkodnának a város házában: nem tetszett a megyének? — Jó, hát most már nem csinálunk ebben a dologban semmit.

Ez az, ami tollat a kezembe adta. Ennek nem szabad így történni. Az utcaburkolások fejlesztésének a városi képviselőtestület által elfogadott programja akkora érdeke ennek a városnak, amelyen eiszunyóknál semmeddig sem lehet és szabad. Tessék a város urainak minden téren megvédelmezni a város autonóm jogát és érvényt szerezni a közgyűlés elhatározásának. Itt nem arról van szó és arról nem is lehet szó, hogy ki nyerve el a vállalatot, hanem csupán arról, hogy — ha előrehaladni, városunk nyomorúságos közlekedési mivoltát a sártengerből kiemelni akarjuk — ennek ne legyen kerékkötője éppen a fölüttes hatóság, melynek inkább segítenie kellene a törekvéseinket.

És hogy ne így járjon el velünk szemben, hogy ne segítünk, de kerékkötőnk legyen, ezt a vármegyéről még az sem indokolja, hogy a programba vett utcaburkolások költségét nem fődözi a kövezeti vámbétel fölüslege, miután maga az a bevétel az utóbbi években csökkenést

nevezik. És azt is megállapíthatjuk, egész nyugodtan, hogy Oroszországban egyetlen ember sem hisz annak, a mit a másik ember mond, sem pedig maga nem mond olyat, a minek igazságáról meg lenne győződve.

E pillanatban a kastély ura megállt mellettem és szólt:

— Bocsásson meg kérem, hogy az újjam tintás.

Felemeli kezét, hogy a nap ellen szélül használja azt.

— A szemem nem állják ki a fényt, azért szeretek ebben a szobában lenni, a hová csak elvétve téved nap sugar. Azok számára dolgozom itt, a kik meg nem értenek, meg honfitársaim számára, az orosz nemzet számára, mely az Isten választotta minden más nemzet között, s a mely éppen ezért több megpróbáltatásnak van kitéve. Miatta voltam száműzetésben annyi éven át és arra kérem az Isten, engedje meg a néhány év alatt, a mi még az életemből hátra van, hogy tanítással szolgáljak népemnek, s világosabbá tegyem jövőjét. Igaz, hogy nem részesültem jutalomban ezért az igyekezete-mért, de azért emelt fővel megyek előre cé-

tüntet ki. Nem pedig azért, mert a vámszedési jogot — mint az megyének tudnia kötelesség — nem azért engedélyezik, hogy annak fölüs bevételeiből a tovább burkolás fejleszthető legyen, hanem tisztán arra a célra, hogy az a jövedelem a befektetett tőke annuitását és a már burkol: utcák fentartási költségét fődözze és ha ezen fölül marad jövedelem, azt lehet ugyan a továbbfejlesztésre fordítani, de nagyon szomorúan állana annak a városnak a közlekedésügy-gondozása, amely tisztán ebből akarná utcaburkolásait továbbfejlesztetni. A jövedelemcsökkenést pedig, ha kereste volna, meg is találta volna a vármegye a legutóbbi nyomorúságos termésű, gazdasági években, mert nem a vámkapuknál, hanem a vasúton s hajón le és feladott árúknál találta volna meg a csökkenést.

Ne aludjunk hát el ezen a nagyfontosságú kérdésen. Lásson neki a mérnöki tisztség a munkának, dolgozza ki egy két utca műszaki kivitelű műveletét, pótolják a hiányokat s aztán terjesszék fel az egész ügyet, így tisztázza a vármegyéhez, mely nem nyúlhat bele annyira a város autonóm jogába, hogy a hozott városi közgyűlési határozat jóváhagyását még ez után s megtagadja.

Engy városi képviselő.

Kutyaszorítóban. Kutyaszorítóba juttattak a magyar politika mesterei. A koalíciós válpör nagyon lassan halad előre. A függetlenségi párt hiába sürgeti a váls mihamarábbi kimondását, az alkotmánypárt ragaszkodik az ágyhoz és asztalhoz. Főleg az asztalhoz. A bíró, a király, mit tehetett egyebet, folyamatba tette a békéltetési eljárást, haladékot adott a házaselektnek őszig, hátha ismét összeszoknak.

A magyar közvéleménynek tehát gyönyörű nyári mulatságot szerzett a király. Az idén igazán nem kell unatkozni. Es mennél több nap morzsolódik le a koalíció három

lom felé, melytől el nem tántoríthat sem a fáradtság, sem a kétség.

Az orosz nép ma talán le van igazva és ellankadt a küzdelemben, de azért azt mondom önmek, nemes idegen: e nép közt nem egy olyan született már, a ki Newtonná vagy Darwinná vált volna, ha valaha megtanították volna az olvasásra!

Ifjúságomban azért száműztek, mert azok közé tartoztam, a kik a muzsikalekkelben a tudás vágyának csirját akarták elvetni. De a tömlőben is tovább dédelgettem ezt a magot. És majd eljön az óra, mikor Istennek ez a kiválasztott népe felébred, nem úgy, mint egy láncbaiból felszabadult durva erő, hanem mint az a nép, a mely a nemzetek csapatait a megváltáshoz fogja vezetni!

Lehúzóam ablakom függőnyeit, hogy a regenerált Oroszországról álmodhassak, a nagy nemes és jó orosz népről, amelynek lelke magasztos dolgokra kész, jövőjéről, mely valaha dicsőbb lesz mint bármí, a mi eddig létezett a világon!

Ez az én hitem és é népembe vetett hitem által fogok győzni. Dacára annak, a mi most benne lakozik: a nyomornak, tudatlanságnak, kegyetlen durvaságnak, dacára

hónapos prolongációjából, annál jobban látjuk, hogy milyen bölcsen oldotta meg a kérdést a király. Akik joggal és szívből gyűlölik a koalíciót és belátják, hogy Magyarország főnállása és fejlődése ennek az alukultásnak a pusztulásától függ, azok attól tartottak, hogy ez a szünet pártközi ellentétek kiegyenlítésére, vagy legalább is olyan elsimításra fog vezetni, mely az egész ország társaságát a pusztátlanságra osztozkodási vágyával együtt ismét az ország nyakába varrja. De minden nap azt bizonyítja, hogy a király ezúttal lélebben látott, mint a közvélemény, mert minden napnak minden eseménye eddig csak kiszélesítette azt a hasadékokat, melyet a hatalmi versengés a koalíciós pártok közt ütött.

A csendes szemlélő most körülbelül olyasmit lát, mintha a híres számi ikrek, akik tudvalegőleg össze voltak nőve, veszekednének, pofozkodnának és egymást inzultálnak. Hat nem végzettsége a komikumnak egymástól ennyire undorodni és kénytelenességből mégis összenőve maradni, mert a két száj részére nincs csak egy gyomor?

Az Apponyi csoport minden nap szemérem lobbantja a függetlenségi pártnak a koalíció összes vétkeit. Hogy kiegyezést kötött, hogy delegációt vállalt, hogy kvótát emelt, hogy bécsi hivatalokat vállalt, hogy a bankkérdést is leszerelte ideiglenesen és le fogja szerelni véglegesen is.

A 48-as sajtó se marad adós. Félkézzele védekezik, félkézzele támad. Amit a koalíció — mondja — három esztendő alatt vétkezett, az nem a függetlenségi pártnak, hanem a koalíciónak a bűne. A koalíció csinálta meg a kiegyezést, a kvótáemlést, a koalíció szerelte le a katonai követeléseket és nem is a koalíció, hanem csak annak hatvanhetesei semmizték ki a választójogot. A bankkérdésben nemcsak a függetlenségi párt, hanem föliratának bizonyossága szerint az egész koalíció az önállósítás elvi álláspontjára helyezkedett. A hatvanhetese a legutolsó percig is becsapták a függetlenségi pártot, melyben mindvégig éltették a bankreményeséget. Ha az önálló bank eszméje kőfal, akkor a hatvanhetesek voltak azok, akik a

mindennek, én dicsőséges jövőjének hajnalhasadását várom, nemesnek és szabadnak látom s elsőnek a föld összes népei között, a mint az üdvözölés faklyáját lobogtatja a többi nemzetek fiaei előtt!

E jövő reményében dolgozom s ezért fogok dolgozni mindaddig, a mig erőm el nem hagy. És ezért, Uram meg fogja nekem bocsátani, hogy az ujam tintás.

... Már késő volt mikor ismét kezesül haladva a steppen, kocsisom második is megállt a lusta folyó partján. És a víz fölött ugyanazok a furcsa ködpárak lebegtek, melyeket a képzelet mindenféle földöntuli alakokká varázsolhatott át. És a ködből egy gúnyos, megvető hang szólt felém:

Nem emlékszel reám? Én Russalka vagyok. A steppe lelek. Én vagyok az, a ki kiszívom az életerőt az emberek testéből és a vért ereikből. Én legyőzhetetlen vagyok, mert egyetlen ember sincs, a ki elég erős volna velem megküzdeni. Mivel dicsekszel, tehetetlen rabszolgá, te? Mit tehetsz te Russalka ellen? Mit tehetnek ti, ó szegény bolondok, Russalka ellen, a tentával, mely fekértére festi ujjaitokat? . . .

negyvennyolcasokat fálnak vitték. És a válasz visszaordított vádak refrénje az, hogy a koalíció nem maradhat fenn, mert az nem egyéb, mint egy nagy vásár, amelyen a negyvennyolcas tulokokat lemészárolják a hatvanhetesek, hogy hasznót szedjenek rajtuk.

Gyönyörű nyári látványosság és a nemzet számára mindencélű tanulságos. A nyári nap világozásában meztelenül áll a szemlélők előtt a koalíció a maga negyvennyolcas és a maga hatvanhetes tagjaival. Világosan látjuk a nyavaját az egyikben is, a másikon is, legvilágosabban pedig azt ismerjük föl, hogy az egész egy monstrum, egy szörnyalak, amelyet látni is ijedelem, országslásra kiszemelni azonban — végpusztulás.

Három hónapban át fogjuk hallani, hogy milyen hazaárlók a negyvennyolcasok, ha nem árulják el elveiket kizárólag a hatvanhetesek számára. És három hónapban át fogjuk hallani, hogy milyen kerítő népség a koalíció hatvanhetese, mely úgy akar megélni, hogy a negyvennyolcas becsületét lejárhatja bécsben. És ez alatt a három hónap alatt a negyvennyolcas még jobban meg fog undorodni a hatvanhetestől, a hatvanhetes még dühösebb lesz a negyvennyolcasra, — az ország pedig még alaposabban meg fogja utálni a koalíciót, mint már eddig is tette.

Okos ember a király! Ha a nemzetnek alkotmány és liberáliszmus kell, ad alkotmányt és liberáliszmust. De ha reakciót és abszolutizmust akarunk, megkaphatjuk azt is. Magunk kovácsoljuk a sorsunkat e három hónap alatt. A király olyanakk fogja hagyni, amilyenek megformáljuk.

A gabona.

Alig pár esztendeje, hogy az agrárállamok az iparállamokkal való szerződés megkötésénél biztos piacért minden főteltelt elfogadtak. A közlekedési eszközök nagyszerű kifejlesztése a legtavolabbi eső területeket is bevonta a világversenybe, és már azt képzeltek sokan, hogy az új világnak művelés alá kerülő mérhetetlen szantóföldjeivel az európai mezőgazdaság, a maga nagy terheivel, nem veheti föl a versenyt. Az agrárállamok ezer sebtől vérezve, örültek, ha némileg védett piacot találtak, az ipari hatalmak pedig kihasználva ezt a helyzetet, kitűnő gazdasági szerződéshez jutottak.

Az 1906-iki szerződések két egymásután következő fényes termés nyomása alatt jöttek létre, s elég volt egy nem is rossz, csak közepes termés rögtön utána, a gabonárák jelentékeny emelkedésnek indultak. Már 1907. augusztusban három korona hatvan fillérrel emelkedett a búza métermázsája, szemben az előző esztendő augusztusi árral és októberben már öt korona ötven fillérrel volt drágább. Kitűnt, hogy a miről oly sokat beszéltek, a tul produkció éppenséggel nem volt jelentős és a félelem az amerikai és mezo-potamiai gabonától nem igen volt jogosult. Nem a tulprodukcióban, hanem a mezőgazdasági termelés teljes szervezetlenségében volt a fő hiba. A gazdák a mezőgazdasági termékek nemzetgazdasági jelentőségét sokkal kisebbre becsülték, mint a mekkora valójában és ahol ősi díktálhattak volna, megadásal áldoztak föl érékeiket. Az agrárállam, ha termelése szervezve van, félelmetes és legyőzhetetlen hatalom az iparállammal szemben.

Az európai iparállamoknak, kisebb-nagyobb mértékben valamennyire idegen földre idegen területek termékeire van szükségük, hogy népeiket eltartassák és a földgőzashoz szükséges nyersanyagot előteremthessék. Anglia gazdasági életének a föld hatódésze áll rendelkezésre, hogy belőle táplálékát szívia és élmele forrásul szolgáljon neki. Súlyos megrázkódtatás nélkül egyik birtokát sem veszítheti el. Németország már sokkal harmó-

nikusabban fejlesztette a különböző gazdasági ágakat. Igyekezett legalább az élelmiszereket maga előállítani és noha ebben a bevétel-huzonót esztendő alatt háromszázhatvanvenc milliő márkával ezernyolcszáznyolcvanhét milliő márkára szókótt föl, mégis annyira fejlesztette mezőgazdaságát, hogy a húsz milliőval megzsaporodott lakosság élmelenek nyolcvan azszázalékát maga állítja elő. Azonban a kilencszázézer főnyi évi szaporodás mindinkább idegen területek termékeire utalja Németországot is, gazdasági élete egyre jobban függ a gabonafőlöszeggel bíró idegen hatalmaktól.

Ma még csak attól függ az európai államok sorsa, hogy a világ különböző tájain út ki a termés. De pár bőseges termés után már alig bírja ki a közepet, mert a folyton nagyobbodó termés felel meg a nagyiparban rejülő terjeszkedési tendenciának. Az 1905-iki és 1906-iki két jó esztendő termésének óriási hajtóereje az egyes ipari államokat mint egy-egy óriási termelő apparátust hatalmasan megnövelte. Milliő és milliő új embert állított be munkába, látott el kenyérrrel és nyersanyaggal és tette nagyobb az ipari produkciót. A következő évi termésnek a nagyipar szempontjából ismét növekedni kellett volna, hogy az egyszer beállított munkaerőt foglalkoztatni lehessen tovább is, sőt még nagyobb lehetessen beállítani. Azonban folyton több kell a nyersanyagból (pamut, kender len stb.) is, úgy, hogy új területeket kell elvonni a gabonáneműktől, a győnébb termés ellen sincs védekezés, új területek sem állanak korlátlanul rendelkezésre.

Ki lehet mutatni, hogy Amerikának, és az európai agrárállamoknak gabonafőlöszége szolgált az európai iparállamok fejlődése alapjául. Németország nem volna képes hatvan milliő embert élmelel elátni és folyta tovább a kivándorlás ott is úgy, mint a nyolcvanas években megkezdődött, ha nem tudott volna idegen területet gazdaságilag hódítani, a melyeknek élmelet munkáért veszi meg. Szászország négyzetkilómetereknit, Belgium sűrűségét is meghaladva, háromszáz embert tart el, mi csak hatvanat. Csak egygyel többlet négyzetkilómetereknit nem vagyunk képesek munkával és élmelel elátni, ez az egy kivándorol. Szászország a háromszáz mellett is szaporodik, mert neki terem a föld — Argentínában is.

A bevételre szoruló nemzetekre Argentínában van most is minden reményeségük. Nyolc-kilencszáz akkora terület mint Magyarország és a lakossága mindössze hat-hét milliő. Ha termése nagy, kivihet sok gabonát, ha azonban győné, a mostani gabonárák még mindig nem érték el a tetőpontot. Az ipari államokra ekkor iszonyu súly nehezedik. Nemcsak az árak lesznek nyomasztók, de nem lesz ára sem elég s a fogyasztásnak csökkennie kell. Ezt pedig az ipari produkció csökkenése szükségképpen nyomom követi.

Ebből is mindinkább nyilvánvalóvá válik az ipari hatalmaknak a mezőgazdasági államoktól való függő viszonya és fejlődésüknek ropant bizonytalansága. Hogy élmelet és nyersanyagot csak ilyen föltétellel adunk iparcikket. Élni kell, de iparcikket vásárolni akár félésztendeig sem muszáj. Azért van szüksége gyarmatra a nagyhatalmaknak, mert a gabona és iparcikk haburájában az ipari hatalomnak gőznie nem lehet csak hadsereggel. S az idegen területekért való veszekedésük azért nem üres hatalmi vágy, hanem komoly és elkerülhetetlen életszükség, különösen, ha a gabonafőlöszeggel rendelkező népek erőkük tudatára ébrednek. S akkor Ausztriáról, ebben a tekintetben legfőgyőbb iparállamról, mert alig hatvan százalékát képes fedezni élmelel-szükségleteinek, gyarmata pedig nincs, csak — Magyarország, ki fog derülni, hogy maga fejlődő államot nem alkothat, a kettős monarchia sulypontja Magyarországon van. Beöset például alig húsz százalékkal látja el Ausztria maga, és joggal hirdette a bécsi sajtó a legutolsó kiegyezés megkötése után, hogy többe nem csikarhattak ki a magyarokról, mert ha törésre került volna a dolog, Bécsset egy pár hét alatt kiéhezhetik.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. július 25.

— **Emlékeztető.** Szentes város képviselőtestülete a folyó hó 26-án, holnap délelőtt 8 óraker tartja a havi rendes közgyűlést, amelyen a felüggesztés folytán üresedésben levő adóügyi állások, választás útján ideiglenes betöltésre kerülnek.

— **Megtervezik az új negyvennyolcas pártot.** Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt elnöke, miután lecsendesítette a bankháborág és lehetővé tette a válság ideiglenes megoldását, Wiesbádenben gyógykezelte magát. Kájára itt négy hetet fog igénybe venni, majd pedig Karlsbádba megy három hétre, úgy, hogy valószínűleg csak szeptember legelső napjainak egyikén tér vissza Budapestre és akkor veheti ki csak ismét személyesen a részét az aktív politikából, mely augusztus, második felében újra teljes gőzerővel meg fog indulni. Közben azért Kossuth nem marad teljesen télenül, hanem alkalmasint még a héten igen fontos konferenciája lesz Apponyi Albert gróffal, aki vezértársát — normandiai útja előtt — meg fogja látogatni Wiesbádenben. A két függetlenségi államférfi kétségtelenül a végleges kibontakozás módjairól és a megalakítandó új, egységes többség, a „negyvennyolcas” alkotmány párt programjáról fog tanácskozni. Ez lesz az alapja, kiindulási és jegecedési pontja az összes governmentális elemeknek — pártkülönbség nélkül. Ezzel párhuzamosan a bankcsoport is megkezdi újabb akcióját, természetesen első sorban a fúzió ellen. És létszen a dunaparti fényes országosarnokban azon mód, akár a móri korcsmárosnál: móri bor, igazi móri bor és valódi móri bor — negyvennyolcas, igazi negyvennyolcas és valódi negyvennyolcas párt dús választéka, a hazafiak általános öröme.

— **Egyházi közgyűlés.** A helybeli evangélikus egyházaközség ma délelőtt 10 óraker rendkívüli közgyűlést tart, hogy képviselők kiküldése iránt intézkedjék az aug. 5-én Szentesen tartandó esperességi közgyűlésre.

— **A kétévés katonai szolgálat.** A hivatalos lap csütörtöki száma a következőket közli: A tervezett új védtörvényben megvalósulásra kerülő rövidebb kétévitényleges katonai szolgálat az eddiginél jóval több altszketet fog igényelni. Gondoskodni kell, hogy az ezenül sokkal nagyobb számban igényelt altszket rendelkezésre álljanak. Az önkéntes jelentkezés előmozdítására az a jövő kilátás szolgál, hogy az önként elvállalt katonai szolgálat elsőbbségi igényt biztosít polgári közszolgálatok elnyerésére. Az anyagi előnyök közé sorolható az a biztos kilátás is, hogy a továbbszolgáló altszketek nemcsak a saját személyöket, de családtagjaikat ért sorscsapások (balesetek, súlyos betegségek, műtétek, elhalálozások) esetében oly mérvű pénzbeli segélyezésre számíthatnak, amelylyel a sorscsapások által okozott anyagi zavarokból kimenthetők. Ily célból létesült az 1906. évben a közös hadseregbeli és az 1907. évben a honvédtiszti segélyalap is.

— **Lesz még nyár.** Meteor írja erről a következőket: A 15-iki csomópont, jelzésemnek megfelelőleg meghozta az állandóbb, meleg nyári időt, a melynek folytán most már az aratás akadálytalanul folyik. Legfelebb elvetté itt-ott zavarja azt egy-egy

rövid tartamú szaladó eső, mely a nyári meleggel majdnem mindig együtt jár. A 19-iki csomópont hatáskörében szintén fejlődtek ily helyi változások. Nagyobb változást a 21-iki csomópont hozott, mely Jupiter együttállásából következik. A változás lejárása után, ismét nyugodtabb, nyári meleg időjárásra van kilátásunk, amelyet esetleg sem a 23., sem pedig a 25-iki csomópontok nem fognak nagyobb mértékben megzavarni. Július 15-től egy kisebb folt látható a Napon, ezt megelőzőleg a Nap huzamosan foltmentes volt. Augusztus csomópontjai: 1, 4, 5, 6, 8, 12, 16, 17, 18, 20. és 24-re esnek, a melyek közül a legerősebb hatásuk a 4-iki csapadékos, a 6-iki hűvös, szeles, esetleg zivataros, a 12-iki meleg, a 18-iki szeles, viharos vagy zivataros, a 20-iki meleg jelleggel. Augusztus havában fejlik ki még aránylag leginkább nyarunk meleg jellege, de itt is zavarni fogja azt 6-ika körül Szaturnusz és 18-ika körül Jupiter együttállásával, a midőn napkitörések esetére jégesőt is kaphatunk, a melynek kifejlődésére különben augusztus hó meleg jellege, a többi csomópontkor is alkalmas lesz.

— **Fenyegtet a deficit!** A koalíciós kormány szerencsétlen és könnyelmű gazdálkodásáról ijesztő képet ad a ma megjelent állampénztári kimutatás, mely az 1909. év első évnegyed mérlege közel hatvanegy millió koronával kedvezőlenebb, mint az 1908. év első negyedé. Hivatalos bevallás szerint a bevételek 347,011.692. kor.-t, a kiadások pedig 426,322.902 kor. t tettek ki. A bevételek az előző év első negyedével szemben csak 2,513.505 koronával a kiadásoknak megdöbent mértékben való emelkedését a szerb háborús eseményeknek köszönhetjük. A kormány a közös hadügyi kiadásokra 29,888.795 millió koronával utalványozott ki többet, mint a múlt év negyedében. Ennyit számol el a kormány az első negyed évben A folytatása, a nagyon is szomorú folytatása következik. Ilyenformán és ilyen gazdálk. mellett igen szomorú és gyászos prespektívát látunk államháztartás részére. De nemcsak a hadügyi költségek veszedelmes mértékű fokozásánál látjuk a könnyelmű gazdálkodást, hanem látjuk minden egyes tárcánál. Nem akarjuk részletezni a dolgokat, hanem megállapítjuk, hogy az 1909. év első negyedéről szóló állampénztári kimutatásnál mostohábbat alig tudunk elképzelni és fokozott aggodalommal nézünk a legközelebbi kimutatás elé.

— **A temetési engedély megadása.** A belügyminiszter rendeletet küldött az ország összes törvényhatóságaihoz, amelyben felhívja az illető közigazgatási hatóságok figyelmét arra a régebben megjelent belügyminiszteri rendeletre, amely eltiltja a közigazgatás embereit attól, hogy saját hatáskörükön belül a temetési engedélyt megadják olyan esetekben, mikor az elhunyt nem természetes halállal mult ki. Sokszor megtörtént már, hogy a községi jegyző, vagy a rendőrhatalóság, ha az öngyilkosság szinte kétségkívül megállapítható volt, a temetési engedélyt megadta, mielőtt az esetet az ügyészségnek bejelentette volna. És így gyakran megesett, hogy a községi jegyző, vagy a rendőrhatalóság temetési engedélyt adott olyan esetekben is, mikor a látszólagos öngyilkosság mögött valamely büntetőny lappangott. A most kiadott belügyminiszteri rendelet, nehegy ilyen esetek megismétlődhessenek, újból figyelmezteti a törvényhatóságokat arra, hogy ügyészségi hozzájárulás nélkül a temetési engedélyt megadni nem szabad.

— Törvényjavaslat a közútról és vámról.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a közútról és vámról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét tanulmányozás és esetleges észrevétel megtétele céljából megküldötte az érdekelt hatóságoknak és testületeknek. Az előadói tervezethez csatolva van a mintegy 200 oldalra terjedő indoklás is, mely bevezetés részében részletesen ismerteti az új törvényben érvényre jutott főbb elveket. A törvényjavaslat a közútak jelenlegi hat kategóriájá helyett négy kategóriát állít föl, ugymint: állami, törvényhatósági, járási és községi úttakat különböztes meg. A javaslat elrendeli valamennyi úthálózat újból való egységes megállapítását, figyelemmel arra a fontos gazdasági célra, hogy az ország minden községének az év bármely szakában legyen járható összeköttetése járási székhelyéhez és vasúti állomásához. A járási úttgyek ellátására a közigazgatási bizottságok mintájára járási érdekeltség neve alatt új testületet szerveznek. Fontos újítást tervez a törvényjavaslat a közútak szükségletének fedezete tekintetében. Az állami úttakról továbbra is az állami költségvetésben történik gondoskodás. A törvényhatósági úttaknál a fedezet alapjául szolgáló úttadó rendszere gyökeres átalakítást szenved. Az úttadóminimum intézményét teljesen megszünteti és az ily módon előálló hiányt részben az úttadókulcsnak 10 százalékról maximum 13 százalékra való emelése által, részben pedig mintegy félmillió korona állami hozzájárulással fedezi. A járási és községi közútak részére szintén 13 százalékos adókulcsot statuál, ennél azonban az adó felerészének természetében való lerövidítését is megengedi. A másik felének készpénzben való megváltása kötelező. A vámról intézkedő részében a törvényjavaslat a vám-szedés jogát megszorítja. Új vámot csak közhatóságoknak és legfőjébb 18 évi hatályal enged. A díjtételt szigorú mérlegelés alapján szabják meg, az ellenőrzés erősebb lesz, a bírelti rendszert megszünteti és az állami visszaéléseknek 10 év alatt való fokozatos megszüntetését rendeli el a törvényjavaslat. A törvényjavaslat harmadik része üttendört és büntető határozatot tartalmaz.

— **Öngyilkosság.** Fél lábbal a sirban elibe vágni a sors kérlelhetetlen intézkedésének, mely mindenföldi életet végesnek szabott meg és siettetni érszakos módon az amúgy is küszöbünkön álló halál betoppánását, — kemény elhatározást, nagy elszántaságot föltételez. Ilyen kemény elhatározás érielődött ki Horváth István Bercsenyi-útcái magyar lelkében, aki 86 súlyos esztendőék terhével a vállán, nem győzve bevárni az őt az élők sorából kiszólitó halált s arra szánta rá magát, hogy életét eleméssze. A folyó hó 23-an Horváth István kiszólitotta a szobából beteg feilségét, hogy jöjjön ki, nézni a háznál foglalatosskódó kőműveseket. Az asszony nagynehezen ki is vonszorgott betegágýából az udvarra, de mire kiért, az urát már nem érte ott. Tudakolta a kőművesektől, nem-e látták, de ezek csak azt adhatták fövilágosításul, hogy az imént távozott közülük. Az asszony erre az öreg ember keresésére indult, de már hulláját találta az istállóban, ahol időközben felakasztotta magát.

— **Milyen az új búza.** Az ország egy részében meg lábon áll a búza, de a vidéki malmok közül már sokban örlik az ideitermést. Ezek tapasztalatai szerint, melyeket a Molnárak Lapja ad közre, a magyar búzák az idén a tavalyiaknál még jobb kvalitásúak, lisztelőbbek (kiadósabbak) és 2-3

százalékkal magasabb sikertartalommal bírnak mint a tavalyi termés buzái, ugyanazon helyeken. A siker minősége is, amelytől különben lisztjeink cskszpottképessége függ, kitűnő. Ezen a téren tehát cisők lehetnének a világcson, ha a kormány gondoskodik a kivitel lehetőségéről.

— **Vivótanfolyam.** Ahogy erről lapunk előző számában írtunk. A grima Gyula, a kitűnő hírvivőmester mára napokban Szentesre érkezik, hogy itt augusztusban és szeptemberben két havi vivótanfolyamot tartson. A grima Gyula legutóbb Karcagron tartott három havi vivótanfolyamot, melynek eredményéről, a mester tanítási módszerének tökéletességéről és hogy mint foglalkozik külön-külön minden tanítványával, az ott megjelenő **»Nagykunsági Hírlap«** a legmelegebb elismerés hangján foglalkozik hosszabb cikk keretében. Azok tájékoztatására, akik a mester tanítványai kívánának nálunk lenni, közöljük, hogy a vivógyakorlatok naponta reggel 6-tól—8-ig és délután 5-től esti 8 óráig lesznek és a tandíj heti 6 óra tanítás mellett havi 20, heti 3 órai tanítás mellett, havi 12 korona. Ezenfelül a gimnáziumi ifjúság tandíjkezdvezményben részesül. Ahogy bennünket értesít, A grima Gyula kedden érkezik Szentesre.

— **A negyvennyolcas honvédek temetése.** A negyvennyolcas honvédek, akik vagyontalanul halnak meg, ezentúl közkötségen fogják eltemetni. **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter ugyanis körrendeletet adott most ki, melyben a vagyontalanul elhalt 1848—49-es honvédeknek tisztességes eltemtetésükre vonatkozólag ad utasítást valamennyi községnek. A törvény értelmében — mondja e rendelet — a szegényeket és közsegélyre szorultakat a község köteles eltemeteni. Ebből folyólag a vagyontalanul elhalt honvédeknek tisztességes eltemtetését az illető községek tartsák szigorú köteleességüknek. Amennyiben pedig erre valamely város, vagy község képtelen lenne, akkor a miniszterelnök a maga részéről intézkedett, hogy a vagyon nélküli elhalt honvédek temetési költségeit jóvőre az illető községnek esetről-esetre kiutalványozza.

— **Önkéntes tűzoltóság alakuló közgyűlése.** A szervezkedésben levő önkéntes tűzoltóság ma délután 2 órakor tartja alakuló ülését, a város túl a kurcai tanácskozó termében. Az alakulás előkészítésére, kiküldött szervező bizottság felkéri mindazokat, akik ezen üdvös és közhasznú egyesület alakulása iránt akár mint működésre hivatott, akár mint pártoló tagok érdeklődnek, hogy ezen a mai alakuló gyűlésen minél tömegesebben sziveskedjenek mejelnni

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak és ismerősöknek, akik lelejtethetetlen jó leányom **Sipos Rozáliának** a f. hó 23-án történt végzettségétélén megjelenni és ezzel mély bánatomat enyhíteni igyekeztek, valamint a fátyolos iparos-ifjaknak és leányoknak, ez úton fejezem ki hálás köszönetemet.
Szentes, 1909. július 24-én.

Sipos János.

Népesedési mozgalom.

Július 17—24.

Születtek: Bartus Maria, Balla Anna, Rozgonyi Piroska, Tompos Imre, Barkai István, Bihari Mihály, Juhász Sándor, Debreceni Sándor, Pető Sándor, Pusztai Antal, Dancsó Imre.

Eljegyzés: Tóth Antal Rath Juliánnával,

Baranyi István Fazekas Juliánnával, Küti Ferenc Csák Eszterrel.

Házasságot kötöttek: Harangozó Lajos Vagner Annával, Szalkai Ferenc Molnár Mariával, Dósai Molnár Vilmos Dobos Mariával.

Eihaltak: Veres Lakos Sándor 5 éves Horvath Ignác 72 éves, Dobos János 75 éves, Falabú Sándor 67 éves, özv. Vasvári Balintné Pólya Maria 59 éves, Mészáros Berkecz Antalné Janó Terézia 21 éves, Barkai István 1 napos, Hajdú János 52 éves Janó György 15 hónapos, Matyoska Terézia 8 hónapos, Bartus Maria 8 napos, Kürti Lidia 70 éves, Szelezckei János 7 éves, Sipos Rozália 18 éves, özv. Danicska Józsefné Kovács Sára 74 éves, Czinka Etelka három éves, Puskás Józsefné Farkas Terézia 40 éves, Kánvási Tóth János 83 éves, Horvath Sándor 86 éves, Székely Lajosné Szánthó Zsuzsanna 79 éves, Dancsó Imre 3 óra, Csáki Julianna 4 hónapos.

Feloldó szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**

Kiadótulajdonos: »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a kenyér árakat **2 fillérrel** leszállítom.

Egész fehér kilója 19 krajcár.

Félbarna kilója 17 krajcár.

Kiváló tisztelettel:

Politzer F.

3—1 Gémes-féle házikenyér sütőde.

Pályázati hirdetés.

A szentesi református egyház nagytemplomának belső kifestésére pályázatot hirdet. A testés legyen a református egyház egyszerűségének és a templom belső építészeti stílusának megfelelő. A pályázatok amelyeknek tartalmazniuk kell a színeket és árnyalatokat feltüntető mintalapokat és a vállalati összegnek (az állványozást is beleértve) kimutatását, aug. 14-ig adandók be a szentesi református egyház elnökségéhez. Ugyanott nyerhetők részletes felvilágosítások.

Az egyháztanács a beadott terveknek nem díjazza, s fentartja magának a jogot, hogy azok közül szabadon válasszon tekintet nélkül az árra.

A református egyház elnöksége.

Földeladás.

Eladom fábiáni, királysági és mucsiháti földemet, esetleg bérbeadom több évre előnyös feltételek mellett. Felvilágosítással szolgál a tulajdonosnő augusztus 1-ig Szarvason, a tanyán cséplés alkalmával augusztus 10-ig.

2—1 Sarkadi Nagy Mariska.

Kiss Sámuelnek.

III. k. Bálint u. 1. sz. alatti házánál Szt.-Mihály naptól kezdve lakás van kiadó 3 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba vízvezetékkel, pince és hozzávaló tűzrevalóssal.

2 csomag rendelésnél portómentesség.

Egyedül kiváló vásárlási alkalom rövid-árúkbán kereskedők és házalók részére. Szétküldés magánosoknak is.

40—45 m. maradék CSAK 16 K.

Bluz-szővet (angol zefir) **80 cm.** széles, legújabb finom minta, **divat zefir** ruhák, blúzok és ingek részére, **kamavász** ággyáthuzatokra (eleven színekben). **Oxford** féltingekre (rendkívüli tartós minőség), szántaró flanel férfi és női fejtérnemre. **Kék vászon** konyhakötény és háziruhák részére. Maradék hossza 6—15 méter. Hibánkülönlegért, moshatóságért és legjobb minőségért jótállás **Az összeg azonnal visszaküldetik, ha az árú nem tetszik s ez esetben a csomag bementetlennél is elfogadjatik.** Legkisebb rendelés egy postacsomag 40—45 m. utánvét mellett. Megrendelésnél a kívánt árucik is kiválasztható.

Stein S. vászon **Nachod** (Böhmen.) szövődéje.

Ajánlok továbbá elsőrendű, a legfinomabb kengyéléhez való **fehérített rumburgi vászont** és **fehérített köppert** alsóruhákhoz, 10 méter tetszés szerint összeválogatva **18 korona 50 fillér.**

Cséplésre

és szobafűtésre I. rendű Porosz és Magyar sze-nek, valamint portmentes koaksz kapható

Sarkadi N. Ferenc

kereskedőnél.

3—2 Szentes város polgármesterétől. 6266—1909. szám.

Hirdetmény.

A minisztertanács elhatározta, hogy a Boszniába, Dalmáciába és Hercegovinába tényleges szolgálatra kivételesen behívott tartalékosok gyámoló nélkül maradt családtagjait segélyezni fogja.

Felhívom az érdekelt tartalékosokat, hogy összeírásuk végett a városi katonaugyosztályban sürgősen jelentkezzenek.

Szentes, 1909. évi július hó 19-én

Dr. Mátéffy polgármester.

Földhaszonbérlet.

Özv. Gyarmati Jánosné zalotai 35 hold tanyaföldje, épületekkel együtt, három évre haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet vele II. kerület Deák Ferenc-útcá 12-ik szám alatti lakásán. 2—1

Boreladás.

Boda Márton tanító Csongrádon, saját termésű, mintegy 80 hektoliter kiváló jó minőségű vörös, fehér és siller bora, egy tömegben, vagy hektoliterenként, 32—40 korona hektonkénti árral eladó.

Értekezni lehet a tulajdonossal Csongrádon, a városházzal átelleni házában. 3—1

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget és a vendéglős és italmérő urakat, hogy a Weisz-udvarban (Kossuth-útca)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron tartunk friss töltésű palack és hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dréher Antal

részv. társ. Kőbányai
sörfőzdéinek képviselője.

18

Kiadó lakások.

Rónai Lajos III. kerület Bálint-útca 4. számú házábanál 3 szobás és 2 szobás lakás — villany bevezetéssel — mellékhelyiségekkel haszonbérbe kiadó. 3—2

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{LD}
Budapest, Váci-körút 88,
Által a legújabbosabb áruk mellett állítanak.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgény-cséplőgépek, lóheré-cséplők,
tisztító-rosták, konkolozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvatógépek, Flanséj,
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes
aczel-akék, 2- és 3-vasú-akék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Gleichenberg gyógyhely

Stájerország.

Klimatikus gyógyhely.

Nyári üdülőhely

Gyógyjavallatok: a légzőszervek összes katarusai, izzadma-nyok és göbcesedések, tuberkulózis (csak kezdő stádiumban, vagy régiek, meghatároltak), tüdőemfizéma asztma, artérioszclerosis, sziv-billentyű-hibák, skrotula, hólyagkatarus, köszvény és reuma, női betegségek, idegbajok, lábadozó betegek részére. Tökéletes gyógyeszközök mindezen esetekre.

Világhírű gyógyforrások

Idény: május 15-től szeptember 30-ig
Prospectust küld és minden felvilágosítást megad

10—5

a fürdőigazgatóság.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

csak **BOHN**-féle

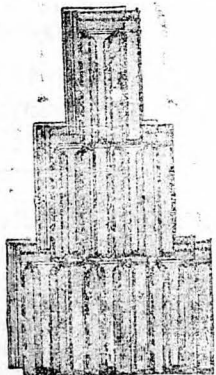
nagykikindai és zombolyai cserépet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserépet, mert

csak a **BOHN**-féle

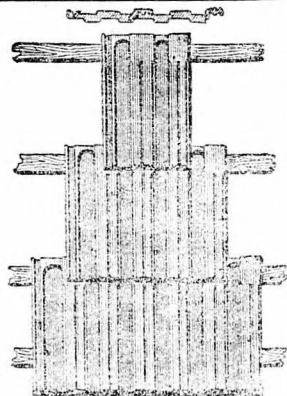
cserép jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

BOHN-CSERÉPGYÁR, Zombolya.

Bohn kikindai cserépe.

Bohn zombolyai cserépe.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-útea 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen Borszéki Főkút, kőszvény ellen — az ásványvizek királya Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen Bodoki Matild, alkális savanyvíz — Baross, vesehaj ellen — — — —	Borhegyi, hughyhajtó — — — — Bohóti, üdítő víz — — — — Előpatoki, sárgaság ellen — — — — Felsőrákosi Mária, légsőhurút ellen — — — — Hargitai, üdítő ital — — — —	Horgász, átvágygerjesztő — — — — Kászónfőkút (Salutaris) jód és lithium tartalmú Répáti, égvényes ásványvíz — — — — Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen Sztójkal, cukorbetegség ellen — — — —
---	---	---

Kérdezze meg az orvosát és megtudja hogy a **természetes ásványvíz** gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

20—16

Főraktáros: EISLER LAJOS.

!! A magyar ujságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja. A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kirelhetetlen szószólója.

Főszerkesztő: **Braun Sándor** Felelős szerkesztő: **Haacs Géza**

Naponként 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.

A nap előfizetési ára:

Egész évre 16.— K Negyedévre 4.— K
Félévre . . . 8.— K Egy hónapra 1.40 K

FIDIBUSZ

A legkitűnőbb magyar élclap!

Páratlan népszerűség!

Remek szöveg! Pompás képek!

Mesésen olcsó!

Egy szám: 6 krajcár.

A Fidibusz előfizetési ára:

Egész évre 5.— K Negyedévre 1.50 K
Félévre . . . 3.— K Egy hónapra .50 K

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatalt!

Budapest VIII., Rökk Szilárd-u. 9.

Egy kis szatócs-üzlet házzal együtt, melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert van, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. — Iparosnak vagy magános nőnek szép jövedelmet biztosít. Bővebbet a kiadóba.

Eladó körte.

Éder János tanárnak Csongrádon, nagyobb mennyiségű legfinomabb, befőzni való apró muskotály-körtéje van eladó, kilónként 40 fillérért.

Csomagoló

papiros LAPUNK nyomdájában kapható.

Három fontos cikk valamennyi kartellen kívül

Klár szén, mész és műtrágya Klár

S z é n

belföldi, porosz és karwini szén, debreceni, kassai és miskolci légszesz koksz, ostrani, karwini és zabrezi bányakoksz, kovácsszén.

M é s z

biharmegyei, élesdi, révi, hernádvölgyi, fával égetett, darabos, kőmentes igen szapora mész.

M ű t r á g y a

ásványi és csontliszt. Superfosfát, debreceni szárított fekáli, kiváló hatású legolcsóbb légenytrágya szőlő, dohány, répa tengeri, csalamádé, pillangósok alá.

KLÁR ANDOR CÉG

bank- és áruüzlet, műszaki iroda.

Távirat: **DEBRECEN** Telefon: 445.
Klár Andor

P é n z K l á r

Bank osztály

Törlesztéses kölcsönök, parcellázás. Financirozások.

Műszaki osztály:

Motorok, gépek, teljes gyári berendezések. 26—8
Műszaki cikkek. Olaj. Nyersolaj.

Kedvező fizetési feltételek! Pontos, előzékeny kiszolgálás

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. érdemű közönséget, hogy Szentesen I. Kerület, Rákóczi-tér 2. szám alatt

mázoló műhelyt

nyitottam s elvállalok minden e szakmába vágó munkát, régi és új épületek, régi és új bútorok festését és flóderozását, tetszés szerinti famintára, gyors, olcsó és szolid kivitelre.

A n. érd. közönség pártfogását kérve,

tisztelettel:
Mátyás József.

5—4

Föld eladás.

A Törökkanizsai határban közvetlenül az ország út mellett fekvő 200 holdas birtokot a rajta levő lakó és gazdasági épületekkel, akár kisebb-nagyobb parcellákban előnyös feltételek mellett **eladom.**

Venni szándékozóknak a vétel föltételeire részletes fölvilágosítást adok

Dr. Bodnár Mihály
ügyvéd
Törökkanizsán,

mint a tulajdonos Bogárosi Népbank részvénytársaság megbízottja. 2—1

HÖLGYEK
részére nélkülözhetetlen
Legjobb SZÉPÍTŐSZER a
B. 5-1
FÖLDES-féle MARGIT CRÉME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrákát, (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

ARA: kistégely 1 kor., nagy tégely 2 kor.

Kiváló tolett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 1 kor. 20 fillér.
Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcviz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertkereskedésben.
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszerész ARAD.**

Főraktár Szentesen: ifj. Varády Lajos,
Sámuel Béla, Metzger Károly, és
Vecsery Miklós gyógyszerésztáraitól.

Páratlan és csodias hatású

Óvakodjunk utánzatoktól.

Védjegy: „Horgony“

**Aliment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller.**

patika
egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnales meghűlésnél, bedörzsölésként használva.

Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyiszolvan minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz“
Prágában, Elisabethstrasse 5 ne.

Mindennapi szétküldés.

„SZENTES és VIDÉKE“

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
KOSSUTH-UTCA (GÖRÖG-UDVAR.)
ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET
VALAMINT NYILTTETRI KOZLEMÉNYEKET A LEG-
JUTANYOSABBAN SZAMIT FEL.

Menyegzői

és

Báli meghívók, Táncrendek

Diszokmányok

Könyvek, Folyóiratok,

Szalag-aranyozás

Dizsmunkák több színnyomásban és

Gyászjelentések

Gyászszegélyű névjegyek

Izlésesen, olcsón és gyorsan készülnek.